

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"ה

תיק 1123046/3

בבית הדין הרבני הגדול ירושלים

לפני כבוד הדיינים:

הרב הראשי לישראל הרב דוד ברוך לאו – נשיא

המערער: פלוני (ע"י ב"כ עו"ד רפי שדמי)

נגד

המשיבה: פלונית (ע"י ב"כ עו"ד אריאל שריג)

הנדון: השיקולים בבקשת סעד זמני לצמצום חיוב מזונות

החלטה

בבית דיננו תלוי ועומד ערעורו של האב על החלטת בית הדין הרבני האזורי תל אביב מיום י"ב באדר א' התשע"ט (17.2.2019) שבה נקבע כדלהלן:

בית הדין מורה לנתבע להמשיך ולשלם את מזונות הקטינים בסכום של 1,250 ש"ח לחודש לכל ילד, עד להודעה אחרת וזאת עד לסיום לימודיהם או הגיעם לגיל שמונה-עשרה, המאוחר בין השניים.

בערעורו טען האב כנגד הסכום שנקבע לתשלום לכל ילד וכנגד חיובו "עד לסיום לימודיהם" של ילדיו, חיוב שבעניינו טען כי עלול הוא "להביא לידי מצב [...] שתחולת החיוב תשתרע עד הגיע מי מהילדים לגיל שלושים".

מועד לדיון בערעור נקבע ולכשיגיע יישמעו בו טענות הצדדים ובית הדין ייתן דעתו עליהן לגופן, הן במישור העובדתי והן במישור ההלכתי, ועוד חזון למועד.

ברם לפני כעת בקשתו של האב "למתן סעד זמני" והיא כי עד למועד הדיון ישלם האב למזונות ילדיו סך של 3,000 ש"ח בלבד במקום 5,000 ש"ח כפי שעולה מפסק דינו של בית הדין קמא (שכן מדובר בארבעה ילדים).

בהגיע בקשה ממין זה לפני שומה עליו לבחון בין השאר את מידת הנזק העשוי להיגרם למערער אם לא נעתר לבקשתו זו ולבסוף יתקבל ערעור, לעומת מידת הנזק שעלול להיגרם למשיבה ולילדי הצדדים אם נעתר לבקשה ולבסוף יידחה הערעור.

כמו כן שומה עליו לבחון – בזהירות המתבקשת ובלי לקבוע מסמרות – את סיכויי הלכאוריים של הערעור.

מאזן הנזקים

לעניין המאזן בין הנזקים האפשריים ייאמר:

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

נזקיו האפשריים של המערער הם לכאורה שאם ישלם את הסכום שנפסק ולבסוף ייקבע כי שיעור המזונות שבו יש לחייבו נמוך מסכום זה, אזי ספק אם יוכל לגבות את התשלום העודף בחזרה, בבחינת "קשה גזל הנאכל".

ברם גם ככל שייפסק כי על המערער לשלם למזונות ילדיו סכום נמוך משקבע בית הדין האזורי – הרי לפניו עוד כמה שנים עד הגיע קטן ילדיו לגיל שמונה-עשרה, ומשכך – ואף אם לא תתקבל עמדת בית הדין האזורי בדבר החיוב לאחר גיל שמונה-עשרה, יש להניח כי חיובו של המערער במזונות כלשהם על כל פנים ישתרע עוד על פני כמה שנים ואפשר יהיה לקזז ממנו את החיוב היתר. אכן קיים חשש כי במצב כזה לא ייוותר לילדים דבר לאכול, ויכול הוא המערער לומר: איני רוצה שיאכלו עתה הרבה ולבסוף קמעא כי אם שיאכלו במידה שווה כל העת, אולם נוכח טענות המערער גופו בדבר הכנסותיה של המשיבה ויכולתה לפרנס את הילדים משלה, אפשר להניח כי במצב כזה יאכלו הילדים מידה, אף אם לולי כך לא הייתה חייבת במזונותיהם, במקום מידו של המערער.

זאת ועוד, אף אם נרחיק לכת ונפליג למחוזותיה של האפשרות כי המערער יופטר ממזונות ילדיו לגמרי ולא יהיה לו ממה לקזז את החיוב שבינתיים – הלוא המשיבה משתכרת יפה, לשיטתו, ובנוסף לכך הלוא לצדדים נכסים משותפים, כפי העולה מכתבי הטענות, שעניין חלוקתם נידון בערכאה אחרת. מכאן שיש להניח כי בכל מקרה יהיה למערער מניין לגבות את חובו.

לעומת זאת נזקיהם האפשריים של הילדים הם חוסר במזונותיהם היום! חוסר שאי אפשר להשלימו רטרואקטיבית, וכי את שלא יאכלו עתה יאכלו בכפל בעוד כמה חודשים אם נעתר עתה לבקשת האב ולבסוף יידחה ערעורו?

אכן קיימת האפשרות כי לעת עתה תזון האם את הילדים, או תשלים את צרכיהם שמעבר לסכום שאותו נכון האב לשלם לעת עתה, אלא שאף אם נוכל להניח שכך תעשה – חובה כזו לא נוכל להטיל עליה. זאת הן משום הדרך ההלכתית הרחוקה שיש לעבור כדי לחייב אם במזונות ילדיה – ושגם אם אפשרית היא במקרים מסוימים ודאי שאין בה מקום לקיצורי דרך ולהחלטות, ולו זמניות, טרם דיון. הן מהטעם הפשוט שלא הוגשה תביעה כזו נגדה, ואף לו הוגשה מקום הדיון בה היה בבית הדין האזורי ולא בערכאת הערעור. כל עוד אין אנו יכולים להטיל על האם חובה כזו מן הדין, אין אנו רשאים גם ליצור מצב שיגרום בהכרח או לחוסר במזונות הילדים – שעה שכל עוד לא הוכרע אחרת הרי שפסק דינו של בית הדין האזורי עומד בתוקפו – או לאילושה של האם לשלם את שאינה מחויבת בו.

סיכויי הערעור

לעניין סיכויי הערעור:

כאמור, אין אנו קובעים מסמרות בדבר, אולם אי אפשר להתעלם מהידוע לכול. מעטים הם המקרים שבהם נפסקים מזונות בשיעור נמוך מהשיעור שנקבע בפסק דינו של בית דין קמא – 1,250 ש"ח לילד. זאת אף לאחר שנביא בחשבון את טענות המערער בדבר "נר לאחד נר למאה" ו"ברכת הבית ברובה" שמחמתן אין שיעור מזונותיהם של ארבעה ילדים שווה למכפלת שיעור מזונות האחד מהם בארבע.

ייתכן אומנם שיתברר בהליך הערעור כי מקרה דנן הוא מאותם מקרים מועטים שנפסקים בהם מזונות זעומים או אף שהאב נפטר מהמזונות מכול וכול. אולם כל עוד לא נתברר דבר, הנחת

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

המוצא – ולו על הבסיס הסטטיסטי גרידא – כי סיכויי הערעור אינם מהגבוהים, ואין בהם כדי להצדיק את עיכוב ביצועו של פסק הדין בהינתן שגם אם יבוצע הרי מדובר בדבר הפיך וככל האמור לעיל לעניין מאזן הנזקים.

אכן המערער העלה נקודה נוספת והיא חיובו "עד לסיום לימודיהם" של ילדיו, שלגביו היה מקום לומר כי לא מעטים הם פסקי הדין שאינם מחייבים חיוב שכמוהו, ואולי להפך, ועל כן אפשרו סיכויי הערעור בנקודה זו עדיפים על סיכויי בנקודה של סכום החיוב.

עם זאת, בית הדין כפי שציין המערער בכתב ערעורו לא נימק את דבריו – ובמובן זה אכן יש בכך להקים עילת ערעור לכאורית – ומשכך, מאידך גיסא, קשה יותר גם להחליט כי סיכויי הערעור גבוהים הם. יש מקום להנחה זהירה כי בית הדין סבר כי כל עוד הצדדים עודם נשואים זה לזה וכל עוד לא נקבע כי האישה אינה זכאית למזונות אישה, אף שלא נקבע גם ההפך, עומדת לאישה חזקת זכאות למזונות אישה שמכוחה עשויה להיגזר גם זכאותם של הילדים למזונות – אף מעבר לגיל שמונה-עשרה – כל עוד מתגוררים הם בבית אימם, האישה, אומנם לא מכוחו של דינא דגמרא באשר למזונות הילדים ואף לא מכוחן של תקנות הרבנות הראשית אבל כן מכוחו של דין "ארחי פרחי" המבואר בגמרא (כתובות סד, א), ויוער כי לשיטת הר"ן (כתובות כח, ב מדפי הרי"ף) בכל חיוב מזונות ילדים קיים יסוד מעין יסוד זה – ואף אם אין אנו פוסקים שזו כל מהות חיוב המזונות בילדים, ואין אנו פוסקים כן – אין זה סותר לקביעה כי גם חיוב כזה ישנו (עיי' עוד באגרות משה יורה דעה חלק א סימן קמג).

בין שזה היה טעמו של בית הדין קמא ובין שלא – אפשרות החיוב מטעם זה אינה רחוקה בעינינו במישור העקרוני, אף שיש כמובן לדון בה בכל מקרה לגופו במישור המעשי ולבחון את הצרכים ואת אפשרויותיו של האב. בזה נבדל חיוב האב במזונות כשהצדדים עודם נשואים מחיובו לאחר גירושיהם, ועל כן גם במישור זה של סיכויי הערעור לא נוכל להשליך מהפסיקה ברוב מקרי תביעות מזונות הילדים העוסקים בדרך כלל במזונות שישולמו לאחר הגירושין אל נידון דידן שבו הצדדים עודם נשואים.

מסקנה ומתן הוראות

סוף דבר, לאחר בחינת מאזן הנזקים וסיכויי הערעור ונוכח חזקתו של פסק הדין של בית דין קמא כל עוד לא בוטל – אין מקום להיעתר לבקשת המערער, האב.

לפיכך, כל עוד לא תינתן החלטה אחרת יישאר חיובו של האב, המערער, במזונות ילדיו על הסך שקבע בית הדין האזורי: 1,250 ש"ח לכל אחד מארבעת הילדים, ובסך הכול 5,000 ש"ח.

החלטה זו מותרת בפרסום בכפוף להשמטת פרטיהם המזהים של הצדדים.

ניתן ביום ג' באב התשע"ט (4.8.2019).

הרב דוד ברוך לאו – נשיא

עותק זה עשוי להכיל שינויי ותיקוני עריכה